

Lidia Derfert-Wolf
Biblioteka Główna Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy
Stowarzyszenie EBIB
lidka@utp.edu.pl

Marcin Wilkowski
Laboratorium Cyfrowe Humanistyki
Uniwersytet Warszawski
m@wilkowski.org

Felieton „archiwalny” – ponownie po pięciu latach

Przedstawiamy Państwu kolejny numer „Biuletynu EBIB” poświęcony archiwizacji internetu. Pierwszy ukazał się w roku 2012 i zawierał m.in. przegląd prowadzonych na świecie już od dłuższego czasu projektów zabezpieczania zasobów www, a także artykuł opisujący krajową inicjatywę w tym zakresie Narodowego Archiwum Cyfrowego¹. Niestety, po pięciu latach wciąż nie jesteśmy w stanie zaprezentować w „Biuletynie EBIB” żadnego nowego polskiego programu archiwizacji webu. Wciąż oczekujemy także na przygotowywany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego raport horyzontalny. To wszystko dzieje się w kontekście niesamowitego rozwoju metod i narzędzi archiwizacji internetu oraz w sytuacji, kiedy zasoby te stają się coraz ważniejszym źródłem w badaniach społecznych i humanistycznych, pracy dziennikarskiej czy działalności organizacji pozarządowych.

W porównaniu z rokiem 2012 metody i narzędzia archiwizacji zasobów internetowych stały się łatwiej dostępne. Dziś indywidualne projekty pobierania, gromadzenia i udostępniania kopii wybranych stron www czy zasobów mediów społecznościowych mogą być realizowane przez osoby czy instytucje, które nie posiadają profesjonalnego zaplecza technicznego ani specjalistycznych kompetencji. W polskiej perspektywie daje to ograniczoną nadzieję na pojawienie się oddolnych inicjatyw obywatelskich w tym zakresie – już teraz publiczne archiwum Twittera dla kont oficjalnych instytucji państwowych prowadzi fundacja ePaństwo². Zwracamy uwagę, że instytucje dziedzictwa kulturowego i dokumentacyjnego, które z powodu ograniczeń prawa autorskiego oraz barier finansowych i organizacyjnych nie mogą podjąć się uruchamiania dużych programów archiwizacyjnych, mogłyby dziś przynajmniej wspierać kompetencje w tym zakresie.

W dziale „Artykuły” znajdą Państwo sześć artykułów dotyczących ogólnych zagadnień archiwizacji internetu, jak też konkretnych projektów. Lidia Derfert-Wolf omawia trzy zagraniczne raporty: *Web-Archiving* z 2013 r., *Web Archiving Environmental Scan* z 2015 r. oraz *Preserving Social Media* z roku 2016 r. Ewa Dąbrowska rozważa problem egzemplarza obowiązkowego w archiwizacji internetu, prezentując go w kontekście krajowym oraz wybranych krajów europejskich. Do tych samych zagadnień nawiązuje również Bartłomiej Konopa, analizując charakter witryn internetowych i próbując przypisać je do kategorii

¹ Archiwizacja Internetu. *Biuletyn EBIB* [online]. Nr 1/2012 (128). [Dostęp 5.05.2017]. ISSN 1507-7187. Dostępny w: http://www.ebib.pl/?page_id=380.

² Państwo w mediach społecznościowych. *Zobacz kto i jak wykorzystuje media społecznościowe w debacie publicznej* [online]. Fundacja ePaństwo. [Dostęp 5.05.2017]. Dostępny w: <https://mojepanstwo.pl/media>.

publikacji lub dokumentacji. Z kolei Marcin Wilkowski przedstawia podstawowe metody wykorzystywania Wayback Machine – internetowego archiwum zasobów internetowych – do pracy z archiwalnymi wersjami stron www zabezpieczanych w tej usłudze. W dziale „Artykuły” prezentujemy również dwa ciekawe teksty zagranicznych autorów, przetłumaczone specjalnie do niniejszego numeru. W pierwszym z nich Anna Kugler, Tobias Beinert i Astrid Schoger omawiają rozproszony system archiwizacji stron internetowych stworzony przez Bavarian State Library. Natomiast Josh Cowls przedstawia brytyjski projekt BUD-DAH, w którym naukowcy prowadzili badania z zakresu nauk humanistycznych, korzystając ze zgromadzonych zasobów archiwalnych pobranych z sieci. W artykule opisano wiele różnych studiów przypadków, metodologii oraz narzędzi technicznych stworzonych do realizacji tych badań.

Ponadto zachęcamy Państwa do lektury artykułu Moniki Pichlak, która streściła historię aparatu cyfrowego i podstawowe różnice między fotografią cyfrową a tradycyjną oraz opisała działanie studia fotograficznego 360° i jego wykorzystanie w projektach Politechniki Wrocławskiej. Natomiast w dziale „Sprawozdania” prezentujemy relację z pierwszego seminarium „Archiwizacja Internetu”, które odbyło się 2 marca 2017 r. w siedzibie Laboratorium Cyfrowego Humanistyki Uniwersytetu Warszawskiego. W tekście znajdą Państwo link do nagrania wszystkich wystąpień oraz dyskusji, szczególnie przydatnych w kontekście wiodącego tematu niniejszego numeru „Biuletynu EBIB”. Polecamy też sprawozdanie z międzynarodowych warsztatów dotyczących mediów i nowych technologii, w ramach programu Erasmus+.

Życzymy inspirującej lektury, bogatej w refleksje i twórcze pomysły!
Lidia Derfert-Wolf i Marcin Wilkowski